

Crna Gora
Ministarstvo prosvjete

CENTAR ZA STRUČNO
OBRAZOVANJE

STANDARD ZANIMANJA

TEHNIČAR/ TEHNIČARKA DIZAJNA GRAFIKE U PROSTORU

SADRŽAJ

1.	OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU	2
2.	TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA	3
3.	KLJUČNI POSLOVI.....	4
3.1.	GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA.....	4
3.2.	GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA.....	5
3.3.	GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI	6
3.4.	GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI	11
3.5.	GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI.....	12
3.6.	GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA.....	13
3.7.	GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA.....	14
3.8.	GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA.....	15
3.9.	GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE	16
3.10.	GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA.....	17
3.11.	GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE	18
4.	OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU	20
5.	REFERENTNI PODACI.....	21

Napomena:

Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

1. OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU

NAZIV ZANIMANJA: TEHNIČAR/ TEHNIČARKA DIZAJNA GRAFIKE U PROSTORU

NIVO: IV1

OPIS ZANIMANJA:

Tehničar dizajna grafike u prostoru učestvuje u poslovima kreiranja idejnih rješenja vizuelnih oznaka u prostoru, čiji je cilj informisanje i orjentisanje osoba, odnosno usmjeravanje njihovog kretanja. Izrađuje pojedinačne oznake i cjelinu plana oznaka za dati prostor i simulaciju finalnog proizvoda grafike u prostoru. Angažovan je na poslovima prezentovanja idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru i korigovanja na osnovu zahtjeva.

KOMPETENCIJE

Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Analizira radni zadatak, planira realizaciju i organizuje sopstveni rad i rad grupe za izvođenje poslova dizajna grafike u prostoru
- Obezbeđuje resurse za realizaciju poslova kreiranja idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru
- Priprema radno mjesto za realizaciju poslova kreiranja idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru
- Priprema tehničku dokumentaciju u koordinaciji sa saradnicima
- Analizira dobijeni materijal za kreiranje idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru
- Izrađuje plan vizuelnih oznaka u prostoru
- Izrađuje simulaciju finalnog proizvoda grafike u prostoru
- Analizira predlog idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru
- Vršiti prezentovanje idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru klijentu
- Izrađuje radnu dokumentaciju prema propisanoj proceduri
- Saraduje sa radnom grupom za realizaciju radnog zadatka
- Vršiti nadzor nad poslovima radne grupe za realizaciju radnog zadatka
- Sprovodi postupke za kontrolu kvaliteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima
- Kontroliše ispravnost i funkcionalnost opreme i softverskih paketa
- Obavlja komunikaciju sa nadređenima, saradnicima i korisnicima usluga, koristeći pravila poslovne komunikacije
- Sprovodi postupke i mjere za zaštitu na radu, zaštitu okoline i očuvanja zdravlja

2. TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA

Grupe poslova	Ključni poslovi
Analiza, planiranje i organizacija rada	- Analiziranje radnog zadatka, planiranje realizacije i organizovanje sopstvenog rada i rada grupe za izvođenje poslova dizajna grafike u prostoru
Priprema posla i radnog mjesta	- Obezbeđivanje resursa za realizaciju poslova kreiranja idejnog rješenja grafike u prostoru
Operativni poslovi	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza dobijenih materijala za kreiranje idejnog rješenja grafike u prostoru - Izrada plana vizuelnih oznaka u prostoru - Izrada simulacija finalnog proizvoda grafike u prostoru - Analiza predloga idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru - Prezentacija idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru klijentu
Komercijalni poslovi	- Nabavka potrebnog materijala i opreme i procjena troškova realizacije radnog zadatka
Administrativni poslovi	- Ispunjavanje radne dokumentacije i vođenje evidencija
Poslovi rukovođenja	- Rukovođenje radnom grupom za realizaciju radnog zadatka
Nadzor rada	- Vršenje nadzora nad poslovima radne grupe za realizaciju radnog zadatka
Obezbeđivanje kvaliteta	- Sprovođenje postupaka za kontrolu kvaliteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima
Održavanje i popravke	- Kontrola ispravnosti i funkcionalnosti opreme i softverskih paketa
Komunikacija	- Obavljanje komunikacije sa nadređenima, saradnicima i klijentima
Očuvanje zdravlja i okoline	<ul style="list-style-type: none"> - Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu na radu i očuvanje zdravlja - Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu okoline

3. KLJUČNI POSLOVI

3.1. GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA

3.1.1. Ključni posao: Analiziranje radnog zadatka, planiranje realizacije i organizovanje sopstvenog rada i rada grupe za izvođenje poslova dizajna grafike u prostoru

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Pregleda radni nalog u cilju planiranja aktivnosti i neophodnih **resursa** za realizaciju poslova kreiranja idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru
Resursi: izvršiooci radnog zadatka (struktura i broj), softverski programi, materijal, prostor i dr.
- Analizira radni zadatak u cilju specifikacije **dokumentacije** potrebne za njegovu realizaciju
Dokumentacija: radna dokumentacija, tehnička dokumentacija i dr.
- Pregleda **zakonsku i tehničku regulativu** neophodnu za izvršenje radnog zadatka
Zakonska regulativa: zakoni, podzakonski akti (pravilnici, uredbe, propisi i dr.) i dr.
Tehnička regulativa: standardi, tehnički propisi i preporuke, uputstva i dr.
- Usklađuje sopstveni rad i rad grupe za realizaciju poslova kreiranja idejnog rješenja sa radom drugih grupa i/ili organizacionih jedinica
- Organizuje radne sastanke sa saradnicima, u skladu sa svojim nadležnostima

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Radna dokumentacija (radni nalog, radni zadatak i dr.)
- Zakonska regulativa iz oblasti grafičkog dizajna i autorskog prava [zakoni, podzakonski akti (pravilnici, uredbe, propisi i dr.)]
- Tehnička regulativa iz oblasti grafičkog dizajna i arhitekture (standardi, tehnički propisi, preporuke i uputstva)
- Osnove organizacije rada
- Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u poslovanju
- Poslovna komunikacija

3.2. GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA

3.2.1. Ključni posao: Obezbjedivanje resursa za realizaciju poslova kreiranja idejnog rješenja grafike u prostoru

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Osigurava da je relevantna dokumentacija za izvođenje radnog zadatka obezbijedena
- Obezbeđuje odgovarajuća **sredstva za rad** za izvršavanje dnevnih planova na osnovu uputstva za rad i urađenog plana

Sredstva za rad: računar i adekvatan softver za grafički dizajn, oprema i pribor i dr.

- Osigurava da su struktura i broj izvršilaca obezbijedeni, u skladu sa potrebama radnog zadatka
- Provjerava **uslove rada** na radnom mjestu, u skladu sa opštim mjerama zaštite i zdravlja na radu

Uslovi rada: buka, vibracije, izvori fizičke opasnosti, osvjetljenje, temperatura i dr.

- Preduzima mjere za obezbjeđenje radnog mjesta, u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Zakonska regulativa iz oblasti grafičkog dizajna i autorskog prava [zakoni, podzakonski akti (pravilnici, uredbе, propisi i dr.)]
- Tehnička regulativa iz oblasti grafičkog dizajna (standardi, tehnički propisi, preporuke i uputstva)
- Softver za grafički dizajn
- Oprema i pribor
- Profili i uloge izvršilaca
- Zaštita radnog mjesta, u zavisnosti od načina i uslova rada
- Propisi o zaštiti i zdravlju na radu

3.3. GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI

3.3.1. Ključni posao: Analiza dobijenih materijala za kreiranje idejnog rješenja grafike u prostoru

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Prikuplja **informacije** o zahtjevima klijenta za kreiranje idejnog rješenja grafike u prostoru
  - Informacije:** vrsta i namjena prostora koji se obilježava, korisnici prostora (ciljna grupa), materijali i tehnologije izrade, model boje, format datoteke, vrsta reprodukovanja i materijala, budžet, vrsta dorade i dr.
- Preuzima **materijale/građu** za kreiranje idejnog rješenja oznaka grafike u prostoru, na osnovu prikupljenih informacija
  - Materijal:** verbalni (tekst, pravopis/ortografija), vizuelni (tipografija, piktogrami) i prateći (dekor) sadržaji budućih oznaka
- Kontrolira preuzete materijale za kreiranje idejnog rješenja oznaka grafike u prostoru
- Vršiti unos dobijenih materijala u odgovarajuću aplikaciju, prema njihovoj **vrsti** i daljoj grafičkoj obradi
  - Vrsta:** tekst i vektorski zapis grafike
- Vršiti analizu elemenata vektorske grafike, u cilju ispunjenja zahtjeva za kreiranje idejnog rješenja grafike u prostoru
- Vršiti analizu tekstualnog materijala, u cilju ispunjenja zahtjeva za kreiranje idejnog rješenja grafike u prostoru
- Predlaže mogućnosti realizacije idejnog rješenja grafike u prostoru, nadređenom i/ili klijentu na osnovu analize materijala

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Računarska grafika
- Poslovna komunikacija
- Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije u poslovanju
- Softver za preuzimanje i analizu materijala

3.3.2. Ključni posao: Izrada plana vizuelnih oznaka grafike u prostoru

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Određuje broj i dimenzije vizuelne oznake, na osnovu tehničke dokumentacije
- Određuje **domet** vizuelne oznake na osnovu tehničke dokumentacije
  - Domet:** kratki domet (na blizinu) i dugi domet (na daljinu)
- Izrađuje **ilustraciju** bezbojnu ili u boji, za dalju upotrebu, ručno i/ili korišćenjem odgovarajućeg softvera
  - Ilustracija:** piktogram (ikona), ideogram (indeks) i logogram (simbol)
- Vršiti pozicioniranje **elemenata plana** vizuelnih oznaka (orijentacioni sistem) prema idejnom rješenju grafike u prostoru
  - Elementi plana:** table, ploče, stubovi, kartice, skretnice i dr.
- Vršiti eksportovanje formi, u određenom **formatu datoteke**, u aplikacije za dalju grafičku obradu
  - Formati datoteke:** po prenosivosti, po obradivosti, po zapisu, po kvalitetu i dr.
- Vršiti kontrolu izrađenog plana/sistema vizuelnih oznaka grafike u prostoru, uz pomoć nadređenog, vizuelno i/ili pomoću odgovarajućih mjernih uređaja

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Oznake u prostoru
- Osnove urbanizma i arhitekture
- Tipografija
- Vektorska grafika
- Digitalna priprema oznaka u prostoru

3.3.3. Ključni posao: Izrada simulacija finalnog proizvoda grafike u prostoru

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Odredi/ Odabere **način nabavke fotografija** za postavljanje vizuelnih oznaka u prostoru, u cilju izrade simulacija finalnog proizvoda

Način nabavke fotografija: snimanje prostora (realna fotografija sa lica mjesta), preuzimanje/zakupljivanje u banci maketa (*mockups*) i dr.

- Vršiti unos fotografije za postavljanje vizuelnih oznaka u prostoru, u cilju izrade simulacija finalnog proizvoda
- Vršiti **korekciju fotografije**, u cilju dobijanja realističnog prikaza vizuelnih oznaka na konkretnoj sceni

Korekcija fotografije: globalne korekcije i parcijalne korekcije

- Usklađuje **odlike** fotografije prostora i elementa plana vizuelnih oznaka, u cilju formiranja simulacija

Odlike: perspektiva, razmjera, osvjetljenje i dr.

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Nacrtna geometrija
- Tehničko crtanje
- Fotografija
- Softverski alati
- Rasterska grafika

3.3.4. Ključni posao: Analiza predloga idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Vršiti odabir **tehnike reprodukovanja** za realizaciju finalnog proizvoda sistema vizuelnih oznaka u prostoru
Tehnike reprodukovanja: tehnike štampe (visoka, ravna, duboka i propusna), tehnike graviranja (mehaničke, hemijske, lasreke i dr.), tehnike odlivanja i tehnike 3D štampe
- Vršiti kontrolu PDF fajlova idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru, prema tehničkoj dokumentaciji
- Vršiti kontrolu prototipa idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru, na osnovu uputstva nadređenog
- Predlaže moguća idejna rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru, nadređenom i saradnicima

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Tehnike reprodukovanja vizuelnih oznaka u prostoru
- Kontrola kvaliteta
- Poslovna psihologija
- Poslovna komunikacija

3.3.5. Ključni posao: Presentacija idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru klijentu

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Izrađuje prezentaciju idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru, prema uputstvu nadređenog
- Akcentuje prednosti i nedostatke idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru, u cilju uspješnije realizacije finalnog proizvoda
- Evidentira zahtjeve klijenta za **korekciju** idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru

Korekcija: formata, boje, izgleda i veličine fonta, crteža, broja i rasporeda elemenata grafike u prostoru i dr.

- Vršiti korekciju idejnog rješenja sistema vizuelnih oznaka u prostoru, prema zahtjevu klijenta

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Izrada prezentacije idejnog rješenja
- Poslovna komunikacija
- Poslovna psihologija

3.4. GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI

3.4.1. Ključni posao: Nabavka potrebnog materijala i opreme i procjena troškova realizacije radnog zadatka

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Izrađuje specifikaciju i trebovanje potrebne opreme i materijala za izradu idejnog rješenja grafike u prostoru
- Vršiti procjenu potrebnih sati za realizaciju radnog zadatka
- Vršiti obračun pruženih usluga prema utvrđenom cjenovniku ili ugovorenoj ponudi
- Evidentira ostale troškove, propisane zakonskom regulativom
- Provjerava kvalitet isporučene opreme i materijala

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Izrada specifikacije i procjena materijala, opreme i uređaja
- Izrada specifikacije i procjena troškova licenci, Internet domena, virtuelnih servera i dr.
- Procjena potrebnih sati za realizaciju radnog zadatka
- Obračun pruženih usluga

3.5. GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI

3.5.1. Ključni posao: Ispunjavanje radne dokumentacije i vođenje evidencija

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Popunjava radni nalog, u skladu sa radnim zadatkom
- Vodi evidenciju o izvršenim poslovima i realizovanim radnim nalogima, ručno i/ili elektronski
- Vodi evidenciju o utrošku materijala i opreme za realizaciju radnog zadatka, ručno i/ili elektronski
- Sastavlja izvještaj o realizovanom radnom zadatku, u odgovarajućoj formi
- Učestvuje u izradi periodičnih izvještaja o realizovanim aktivnostima

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Tehnička dokumentacija (radni nalog, idejno rješenje sistema vizuelnih oznaka u prostoru i dr.)
- Način popunjavanja radnog naloga
- Vođenje evidencije o izvršenim poslovima i realizovanim radnim nalogima
- Vođenje evidencije o potrošnji materijala u toku procesa rada
- Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija
- Poslovna komunikacija

3.6. GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA

3.6.1. Ključni posao: Rukovođenje radnom grupom za realizaciju radnog zadatka

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Izdaje naloge za rad izvršiocima radnog zadatka
- Koordinira radom grupe tokom realizacije radnog zadatka
- Usklađuje rad radne grupe sa ostalim učesnicima i grupama tokom realizacije radnog zadatka
- Prikuplja od izvršilaca informacije o realizaciji pojedinačnih radnih zadataka, u skladu sa radnim nalogom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Osnove organizacije rada
- Poslovna komunikacija
- Softverski alati za komunikaciju (elektronska pošta, alati za kolaborativni rad i dr.)

3.7. GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA

3.7.1. Ključni posao: Vršenje nadzora nad poslovima radne grupe za realizaciju radnog zadatka

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Tumači i pojašnjava radnoj grupi dokumentaciju koja se koristi u realizaciji radnog zadatka
- Pojašnjava uputstva i dnevna zaduženja radnoj grupi kojom rukovodi
- Vršiti nadzor nad aktivnostima članova radne grupe u toku realizacije radnog zadatka
- Vršiti nadzor nad sprovođenjem mjera za zaštitu na radu, zaštitu okoline i očuvanja zdravlja u toku realizacije radnog zadatka

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Tehnička dokumentacija (projektna dokumentacija, dokumentacija proizvođača i dr. na maternjem, engleskom ili drugom stranom jeziku)
- Zakonska regulativa iz oblasti uređenja prostora i autorskog prava [zakoni, podzakonski akti (pravilnici, uredbе, propisi i dr.)]
- Tehnička regulativa iz oblasti grafičkog dizajna (standardi, tehnički propisi, preporuke i uputstva)
- Osnove organizacije rada
- Poslovna komunikacija

3.8. GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

3.8.1. Ključni posao: Sprovođenje postupaka za kontrolu kvaliteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Primjenjuje tehničku regulativu i standarde kvaliteta pri realizaciji radnog zadatka
- Koristi adekvatnu verziju softverskog paketa potrebnog za realizaciju radnog zadatka
- Obavlja faznu kontrolu dinamike i kvaliteta realizacije radnog zadatka
- Obavlja završnu kontrolu realizacije radnog zadatka

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Tehnička dokumentacija (projektna dokumentacija, dokumentacija proizvođača i dr. na maternjem, engleskom ili drugom stranom jeziku)
- Tehnička regulativa (standardi, tehnički propisi, preporuke i uputstva)
- Standardi kvaliteta
- Softverski paketi za grafički dizajn

3.9. GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE

3.9.1. Ključni posao: Kontrola ispravnosti i funkcionalnosti opreme i softverskih paketa

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Kontroliše ispravnost i funkcionalnost opreme i softverskih paketa za grafički dizajn
- Sprovodi proces ažuriranja softverskih paketa za dizajn, u skladu sa uputstvima proizvođača
- Obezbeđuje uslove za pravilan rad softverskih paketa za grafički dizajn
- Vrší prijavu kvarova hardverskih resursa potrebnih za pravilan rad softverskih paketa za grafički dizajn

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Oprema za grafički dizajn
- Softverski paketi za grafički dizajn
- Ažuriranje softvera
- Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija
- Poslovna komunikacija

3.10. GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA

3.10.1. Ključni posao: Obavljanje komunikacije sa nadređenima, saradnicima i klijentima

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Učestvuje sa saradnicima u dogovoru oko radne dinamike koristeći stručnu terminologiju
- Traži od nadređenog neophodne informacije i pojašnjenja za realizaciju radnog zadatka
- Daje uputstva radnoj grupi za realizaciju radnog zadatka koristeći jasnu, stručnu terminologiju
- Izvještava nadređenog o završenom poslu koristeći jasnu, stručnu terminologiju
- Obavlja komunikaciju sa nadređenima, saradnicima i klijentima telefonom, u pisanoj formi, elektronskom poštom i/ili lično, koristeći pravila poslovne komunikacije

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Poslovna komunikacija
- Upotreba stručne terminologije
- Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija

3.11. GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE

3.11.1. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu na radu i očuvanje zdravlja

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Sprovodi **preventivne mjere** za bezbjedan rad i očuvanje sopstvenog zdravlja i zdravlja svojih saradnika
Preventivne mjere: osvjetljenje radnih prostorija, refleksija izvora svjetlosti, udaljenost od monitora, pravilno sjedenje, pravljenje pauza u regularnim vremenskim intervalima i dr.
- Sprovodi preventivne mjere za očuvanje sopstvenog zdravlja i zdravlja svojih saradnika
- Pruža prvu pomoć saradniku u slučaju povrede na radu, u skladu sa propisanom procedurom
- Učestvuje u evakuaciji i spašavanju saradnika u slučaju opšte opasnosti, u skladu sa propisanom procedurom
- Vršiti kontrolu popunjenosti kompleta prve pomoći, u skladu sa zakonskom regulativom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Elementi zaštite na radu
- Osnove ergonomije
- Sigurnosne procedure prilikom izvođenja radova
- Opasnosti usljed nepravilnog korišćenja opreme i njihova prevencija
- Osnove pružanja prve pomoći
- Procedure za postupanje u slučaju opšte opasnosti

3.11.2. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu okoline

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Tehničar dizajna grafike u prostoru:

- Izvodi radove efikasno, bez nepotrebnog utroška materijala i ugrožavanja okoline
- Sortira različite vrste otpadnog materijala na odgovarajući način, u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine, procedurama kompanije i uputstvima proizvođača djelova i opreme
- Odlazuje i upravlja otpadom, u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine, procedurama kompanije i uputstvima proizvođača opreme
- Obezbeđuje da radno mjesto bude čisto i uredno do finalizacije idejnog rješenja grafike u prostoru

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Značaj zaštite životne sredine
- Ekološki standardi za odlaganje otpadnog materijala
- Procedure reciklažnog postupka i iskorišćenja papirnog, metalnog, plastičnog, električnog i elektronskog otpadnog materijala
- Propisi iz oblasti upravljanja otpadom

4. OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU

Sektor i podsektor prema NOK-u	Sektor: Humanistika i umjetnost Podsektor: Umjetnost
Šifra i naziv zanimanja ili grupe zanimanja prema SKZ/ ISCO-u	2166 Grafički i multimedijски dizajneri
Tipično radno okruženje i uslovi rada	Tehničar dizajna grafike u prostoru radi u studiju za dizajniranje vizuelnih oznaka u prostoru. Poslove obavlja u zatvorenom prostoru, a za potrebe, snima odgovarajući prostor na licu mjesta. Posao uključuje duži rad pred kompjuterskim ekranima koristeći savremene grafičke aplikacije, pa može biti naporan za oči, zglobove i kičmu. Postoji mogućnost rada i u noćnim uslovima u zavisnosti od rokova za završetak zadatog posla. Prilikom rada može biti izložen elektronskom zagađenju i hemijskim isparenjima. Može da radi samostalno, da koordinira manjom grupom i/ili da radi pod nadzorom nadređenog.
Srodna zanimanja	Tehničar dizajna u štampanim medijima, Tehničar dizajna u elektronskim medijima, Tehničar dizajna u interaktivnim medijima (UX i UI dizajn)
Ostale informacije	

5. REFERENTNI PODACI

Naziv dokumenta: Standard zanimanja Tehničar/ Tehničarka dizajna grafike u prostoru

Kod dokumenta: SZ-020241-TDGP

Datum usvajanja dokumenta: 07. jun 2023. godine

Sjednica nadležnog Savjeta na kojoj je dokument usvojen: XXII sjednica Savjeta za kvalifikacije

Radna grupa za izradu dokumenta:

1. mr Nikola Latković, magistar likovnih umjetnosti, redovni profesor, Fakultet vizuelnih umjetnosti, Podgorica
2. mr Suzana Pajović, magistar grafičkog dizajna; magistar vajarstva, redovni profesor, Fakultet likovnih umjetnosti, Cetinje
3. Slađana Bajić Bogdanović, diplomirana grafička dizajnerka, Mahna Mahna d.o.o.
4. Irina Tomić, specijalista dizajna vizuelnih komunikacija, Infinum d.o.o. Podgorica
5. Anica Damjanović, specijalista grafičkog dizajna, grafički dizajner, Monargo d.o.o. Podgorica
6. Mensur Taljanović, bečelor primijenjenog računarstva, dizajner i grafički tehničar, AP Print d.o.o. Podgorica
7. Ana Pejović, specijalista grafičkog dizajna, nastavnik, JU Srednja likovna škola „Petar Lubarda“, Cetinje
8. Aleksandra Četković, specijalista dizajna vizuelnih komunikacija, nastavnik, JU Srednja stručna škola “Spasoje Raspopović”, Podgorica

Koordinatori:

Sandra Brkanović, diplomirani elektroinženjer, rukovodilac u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, JU Centar za stručno obrazovanje

Marina Braletić, diplomirani inženjer elektrotehnike, nastavnik, JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica

Ostale informacije:

Lektura: Magdalena Jovanović, samostalni savjetnik I za odnose sa javnošću, organizaciju događaja i lektorisanje, JU Centar za stručno obrazovanje

Dizajn i tehnička obrada: Danilo Gogić, savjetnik I – administrator, JU Centar za stručno obrazovanje